

Lørenskog Rotaryklubb Månedsbrev

Måned: Desember

Redaktør: Paal Spiel

Fremmøteprosent for måneden : 65,8%

Gebursdager i måneden : Ingen

Møtt i andre klubber i måneden: Ingen

3.12.2020. Kvinne i mannsdominert idrett

Antall medlemmer til stede 22.

Gjester Eva Sandberg.

Foredrag av Guvernør Ine Barlie: «Kvinne i en mannsdominert idrett.»

Ine er født i Drøbak i 1965 og har vært aktiv i innen bryting i en årrekke. Hun er gift med Ove Gundersen og har 2 barn, familien er fortsatt aktiv i miljøet. Hun er datter av en Åge Barlie som døde i 1967 og som hadde en 4 plass i EM og veldig mange innen nær familie drev aktiv bryting med onkelen Harald som den mest kjente.

Hun har også vært landslagstrener både for Norge og Sveige, samt verv i inn og utland Hun la opp som aktiv bryter i 200, men har vært med i NM frem til 2011 + 15 hvor hun tok sølv.

Hun har vært norgesmester 19 ganger siste gang i 2009, hun har også tatt VM gull 2 ganger + 2 sølv og en bronse samt et uoffisielt VM gull fra fra 1985 også et gull i veteran VM I 2015 det var da 30 år siden hun ble verdensmester første gangen.

Det var en tung start for kvinner innen denne idretten. Det gikk så langt at dommere ikke ville dømme kvinner som drev med denne sporten samt at media heller ikke var veldig for at kvinner skulle drive med bryting, så det ble en lang vei å gå før bryting ble akseptert som en kvinneidrett. I dag er Ine foruten å være hjelpetrener og fysioterapeut er hun Guvernør i vårt Rotary distrikt.

Vi takker Ine for flott foredrag og en entusiasme som man må ha for å være så aktiv og ha så mange meritter og vise til. Lykke til videre.

10.12: Angiveri eller samfunnsgagnlig virksomhet? Ved Roger Gjermundshaug

Medlemmer tilstede 15

Foredragets tekst er gjengitt i sin helhet

«Angiveri eller samfunnsgagnlig virksomhet? Kanskje en litt provoserende tittel.

Utgangspunktet for at jeg skal holde dette foredraget i dag, var at vi snakket om varslinger og angiveri. I og med at jeg jobber med en sektor som har angiveri som et av sine kanskje viktig grunnlag, er det naturlig at jeg tar opp tråden. Jeg vil gjerne at vi tar spørsmål og kommentarer i etterkant.

La oss starte med et bilde. Han mistet hjelmen og Rotary mistet et medlem og hvem hadde skylden for det? Var det politikerne, var det byråkratene eller var det politiet? Hvem kan vi egentlig stole på? Hva mener du. La oss prøve oss på en liten kjapp undersøkelse som selvsagt er helt anonym.

Hvem stoler du mest på? Plukk opp telefonen eller bruk datamaskinen og gå til menti.com.

Tast kode 8430 57 1

Henriksen igjen. Joda det var mediene som hadde skylden, nærmere bestemt Aftenposten, som rullet opp det som i ettertid går under navnet vannverkskandalen. Det var ikke politikere som satt sammen med ham i vannverksstyret, det var ikke byråkratene som også var tett på gjennom mange år. Eller her dukker det kanskje plutselig opp en muldvarp – en angiver.

Lørenskogs mangeårige mektige rådmann Arne Heilemann har i ettertid stått frem som en av Aftenpostens viktigste kilder. Man skulle kanskje tro at for en slik mektig mann ville det være lett match å hamle opp med en stakkars vannverkssjef. Han hadde jo mere eller mindre hele det politiske Lørenskog og Romerike i sin hule hånd. Eller var det bare en myte?

Kan det tenkes at også Heilemann så angiveriet som eneste utvei for å få bukt med et grovt misbruk av offentlige midler? Var det kanskje slik at politikerne snudde det døve øret til? Var de redde for egen posisjon? Fryktet de at de skulle miste tilegnede privilegier? Jeg har ikke noe svar, men det er all grunn til å spørre hvorfor de ikke så noe av dette når Lørenskogs rådmann så det så tydelig.

La oss se på et par av de sentrale punktene i første del av pressens Vær Varsom-plakat. Vi ser her at det er pressens rett å informere om det som skjer i samfunnet og avdekke kritikkverdige forhold. Det er altså en sentral del av pressens samfunnsoppgave og ikke noe mediene selv har funnet på. Dette er ikke noe pressen gjør for seg selv, men for publikum, lesere, seere og lyttere. De som har ansvarlige posisjoner i samfunnet skal vite at det er noensom kikker dem i kortene. På samme måte skal det også rettes ett kritisk søkelys på hvordan mediene selv fyller sin samfunnsrolle.

Det neste punktet i Vær Varsom-plakaten slår fast at det er pressens oppgave å beskytte enkeltmennesker og grupper mot overgrep og forsømmelser fra offentlige myndigheter og institusjoner, private foretak eller andre. At behovet for det er stort, ser vi mer eller mindre daglig i avisene og på TV-skjermen.

Mediene er særlig opptatt av å gå maktmennesker etter i sømmene. Utøver de sin makt på en måte som er til gagn for samfunnet? Når det gjelder politikere vil det være naturlig å forvise seg om at de virkelig er opptatt av å tjene det folket de er valgt for å tjene. Det viser seg av og til at de er mer opptatt av å tjene seg selv og fylle opp egne lommebøker i stedet for å bidra til at utsatte grupper får mer å rutte med.

Mazyar Keshvari ble til slutt dømt til 11 måneders fengsel for bedrageri overfor Stortinget.

Det var ikke politiet eller politikerne som fant ut at Keshvari hadde levert falske reiseregninger i stor stil, men VGs journalister.

Hege Haukeland Liadal er vel ennå ikke dømt, men kilometertelleren på hennes bil har også vist seg å ha gått relativt mange hakk for fort. Igjen var det ikke politiet eller politikerne som avslørte misbruket, men Aftenposten.

Odd Haktor Slåke var storfavoritt til å fortsette som ordfører i Frogn kommune ved kommunevalget i 2019. Slåke var Norges sjette rikeste toppolitiker med en formue på 130 millioner i 2017. Da han ble valgt til ordfører i 2015 uttalte han til Akershus Amtstidende at han ikke lenger hadde aksjer i firmaene, at han hadde trukket seg ut av styrene og delvis solgt seg ut av selskapene. Overfor Aftenposten uttalte han at han ikke så noen problemer med dobbeltrollen som ordfører og deleier i selskaper som driver eiendomsutvikling og næringsvirksomhet. Han viste til at det var sønnene som drev selskapet nå. Aftenposten visste at Slåke satt med 10 prosent av aksjene i morselskapet. Ikke så mye, men da avisen hentet ut vedtektene for selskapet, viste det seg at Slåke satt på alle A-aksjene i selskapet.

Disse aksjene var de eneste som hadde stemmerett. Dermed satt han med all makt i selskapet. Drømmen om en ny periode som ordfører ble knust etter Aftenpostens reportasjer. Så kan man jo spørre om det var fair. Kunne han ikke vært en god ordfører selv om han hadde vært uærlig om dette? Det er vel ikke så farlig? Aftenpostens avsløringskyldes først og fremst grundig arbeid med gjennomgang av dokumenter, men som de fleste som befinner seg på maktens tinder, hadde han selvsagt også fiender som var villige til å tyste og angi.

Som nevnt skal pressen beskytte enkeltmennesker og grupper mot overgrep og forsømmelser. La oss se på et par eksempler. Slike avsløringer hadde ikke vært mulige uten angiverne. I noen tilfeller også mennesker som bryter lovpålagt taushetsplikt.

Her har to av mine tidligere studenter gjort en omfattende jobb med å avdekke noe som har vært ukjent for de fleste. Denne saken var også en av kandidatene til SKUP-prisen i 2019.

Hvis du går inn på skup.no finner du metoderapporten som viser hvilket omfattende arbeid som ligger bak en slik avsløring. Det hadde ikke vært mulig uten grundig arbeid med krav ominnsyn i dokumenter og angivere som er villig til å bryte taushetsplikten og fortelle. Kanskje fordi de mente at dette var noe som ikke kunne eller burde holdes

skjult. Det mest oppsiktsvekkende var nok at private aktører som gjorde millionbutikk på dette kunne påvirke hvor lenge isolasjonen skulle vare.

Pressen har et ekstra ansvar for å rette søkelyset på hvordan mediene fyller sin samfunnsrolle. Det er ikke bare en rett, men en plikt. Vi så det ikke minst tydelig demonstrert i den mye omtalte Bar Vulkan-saken. Men hvis mediene gjør seg skyldig i overgrep eller forsømmelser, er det også noe man må ta tak i. I disse dager verserer en sak om en journalist som vel må sies å ha blitt mobbet ut av Dagens Næringsliv. I lang tid opplevde denne journalisten å få tilsendt store mengder SMSer fra en anonym person, som kjente de interne forholdene i Dagens Næringsliv. Det peker jo mot en kollega eller i verste fall en i sjefsiktet. Sannsynligvis dreier dette seg om en journalist som ikke fungerte veldig godt, men det forsvaret ikke en behandling som den hun ble utsatt for. Fagbladet Journalisten har gjengitt noen av SMSene kvinnen har mottatt. I hvilken grad ledelsen i DN har fulgt opp hennes varsl er det delte meninger om. Uansett er dette et bevis på at mennesker blir utsatt for overgrep også i mediebedrifter

Vær Varsom-plakaten ble vedtatt i 1936 og har siden vært revidert 12 ganger. I disse dager gjennomføres det en ny revisjon. Dette viser at pressen tar etikk på alvor. I en moderne verden dukker det stadig opp nye utfordringer som gjør at det er behov for endringer. Bar Vulkan-saken har utvilsomt også bidratt til at man mente tiden var inne for en ny revisjon. Det er Norsk Presseforbund som har ansvaret for Vær Varsom-plakaten. Presseforbundet er et fellesorgan for norske medieorganisasjoner og bedrifter. Medlemmene er Mediebedriftenes Landsforening, Norsk Journalistlag og Norsk Redaktørforening. Styret i Norsk Presseforbund vedtok på siste møte endringer i fem av punktene i Vær Varsom-plakaten. Presseforbundets sekretariat har også foreslått endringer i punkt 3.9, som handler om at journalister skal opptre hensynsfullt i den journalistiske arbeidsprosessen. Dette punktet vil bli drøftet nærmere på neste møte i Presseforbundets styre. Her er ordlyden i de reviderte punktene.

Det første punktet utgjør jo kjernen i det som er temaet for dette foredraget.

Punkt 3.1: Kilden for informasjon skal som hovedregel identifiseres, med mindre det er i konflikt med kildevernet eller hensynet til tredjeperson. Kilder bør som hovedregel ikke få fremsette negative personkarakteristikk anonymt.

Jeg skal komme nærmere tilbake til dette

Det sentrale i Punkt 3.3 er at det er god presseskikk å klargjøre premissene i kontakten med kilder. Det innebærer blant annet at ingen som intervjues skal være i tvil om at det er et intervju som foregår. Det er uansett redaksjonen selv som avgjør hva som endelig publiseres.

Punkt 3.6 er også et viktig punkt. Av hensyn til kildene og pressens uavhengighet har ingen rett til å få utlevert upublisert materiale. Kilder som er i kontakt med journalister skal være trygge på at det ikke utleveres materiale som kan identifisere dem eller skape problemer for dem.

Punkt 3.7 har vært mye diskutert og det har gått på hvorvidt kilder skal gjengis ordrett. Det er ikke blitt resultatet. I stedet heter det at kilder skal gjengis korrekt og at pressen har plikt til å gjengi meningsinnholdet i det som brukes av intervjuobjektets uttalelser. Etter mitt syn er det en selvfølge. Å gjengi mennesker ordrett vil være noe i retning av et overgrep mot dem. De som har levd en stund har sannsynligvis friskt i minne Nils

Christian Geelmuydens portrettintervju med daværende statsminister Gro Harlem Brundtland.

Det mest sentrale i det siste av disse fem punktene er at ingen uten redaksjonell myndighet kan gripe inn i redigering og presentasjon av redaksjonelt materiale.

Bilde 12

Flere aviser har egne etiske regler som går enda lenger enn Vær Varsom-plakaten. Alle vil kanskje ikke tro det, men VG er utvilsomt den avisen som har det største etiske bevisstheten. Avisens trafikkregler består av over 50 punkter. Du finner disse reglene på vg.no/trafikkregler. I første del heter det at «en av våre mest sentrale oppgaver er å avdekke kritikkverdige forhold». I den neste delen heter det at «redaksjonelle medarbeidere representerer VG og skal alltid ha en vennlig og omtenkksom holdning til personer man møter og oppføre seg i tråd med god folkeskikk og norsk lov. Det kreves varsomhet med omgang med kilder på private arenaer og måtehold med alkohol i møte med kilder. Redaksjonelle medarbeidere i VG har videre pålegg om ikke å eie enkeltaksjer eller verdipapirer, men kan spare i fond. De skal heller ikke komme med meningsytringer, deling av innhold, støtteerklæringer og annen aktivitet i sosiale medier som kan bidra til spekulasjoner om egen eller redaksjonens habilitet. Samtidig skal de heller ikke være medlem av politiske partier eller ha bindinger til enkeltpersoner, grupperinger, bedrifter eller organisasjoner. Det er ellers en rekke tydelige definisjoner på hvordan VGs redaksjonelle medarbeidere skal forholde seg til kildene. Jeg sa at jeg skulle komme tilbake til kildevernet. I VGs trafikkregler er det absolutt og kan kun fravikes dersom liv og helse står på spill. Det er kun ansvarlig redaktør som kan fatte en beslutning om at kildevernet skal fravikes.

Noen vil nok hevde at kildevernet innebærer at man beskytter angivere. Det innebærer at man ikke under noen omstendighet oppgir navnet eller bidrar til å identifisere kilder man har lovet anonymitet. Hvorfor gjør vi det? Et av VGs viktigste mål var å avdekke kritikkverdige forhold. Ofte er ikke det mulig uten å bruke anonyme kilder. I noen tilfeller kan det få alvorlige konsekvenser for kildene hvis deres identitet blir kjent. Det kan være alt fra sosial utestenging til å miste jobben eller bli straffeforfulgt. Når man bruker disse kildene er det ordi de har verdifull informasjon å komme med som ellers ikke ville kommet frem.

Som vi har sett kan det føre til at maktpersoner som utnytter systemene blir straffeforfulgt og at overgrep og forsømmelser fra offentlige eller private bedrifter og instanser kommer frem i lyset.

Det vil alltid være en vurderingssak hva som er viktig informasjon. VG er den avisen som har de klart beste kildene i de fleste krim saker. Det gjelder også i den mye omtalte Hagen-saken.

I går publiserte VG denne nyheten. Dette er en lekkasje. Sannsynligvis fra en kilde blant etterforskerne, men det kan muligens også være fra advokaten som representerer Anne Elisabeth. Hvorfor publiserer VG dette? Det bidrar utvilsomt til forhåndsdomming, noe Vær Varsom-plakaten er tydelig på at man skal unngå. Samtidig er det informasjon som forteller noe som er viktig om saken. Det er vanskelig å tolke dette på annen måte enn at både politiet og VGs krimredaksjon ikke er i tvil om skyldspørsmålet, men at det avgjørende beviset mangler. Men et relevant spørsmål her er om VG lar seg bruke av politiet. Og kildevernet gjør at ingen får vite hvem som har kommet med denne informasjonen.

I journalistikken er vi bevisst på at alle kilder har det vi kaller en tendens. Sagt med andre ord, er det en grunn til at de vil være kilder. Svenske Nils Hanson som er en av de fremste innenfor undersøkende journalistikk i Skandinavia har definert seks ulike typer kilder. Den rettferdige er ute etter rettferdighet og en bedre verden. Mange av de som står frem i saker som flere av de vi har vært inne på hører nok hjemme i denne gruppen. De har et ideelt motiv for å stå frem. Den forretningsmessige kilden er opptatt av å få noe igjen. Det kan være alt fra økonomiske fordeler til at journalisten da skylder vedkommende en gjentjeneste. Den hevnjerrige har selvsagt et klart hevmotiv og har noen de vil ta rotta på.

Den forfengelige liker å sole seg i glansen av å være kilde og liker å fremstå som en viktig person. Den skravlete er rett og slett pratesyk, kanskje skyldes det ensomhet eller en uforløst pratetrang. Ofte stikker det ikke dypere enn som så. Til slutt har vi en mystiske, som det ikke er helt enkelt å få tak på. Jeg har selv vært utsatt for kilder som du intuitivt vet at det er noe der, men du klarer ikke å identifisere hva det er som driver vedkommende.

Tilbake til de anonyme kildene, de vi kan kalle «angiverne». Denne mannen heter Tony Knapp. Han var i sine yngre dager en habil fotballspiller, men har først og fremst markert seg som trener. Blant annet trente han Viking til The double i 1979. I 1986 overtok han ansvaret i Brann, som han førte frem til opprykk samme år. Men nå skal vi forflytte oss ett år frem i tid. Da kommer både Dagbladet og Bergens Arbeiderblad som det het den gang, med nyheten om at styret i Brann vurderte å sparke Tony Knapp som trener. Nyheten var basert på en anonym hemmelig og godt informert kilde. Neste dag sto Tony Knapp frem i Bergens Tidende og raste mot ryktene om at han ville bli sparket og ville vite hvem i Brann-styret som hadde lekket opplysningene til Dagbladet og Bergens Arbeiderblad. I Dagbladet tok raseriet overhånd. Deres kilde var ingen ringere enn Tony Knapp. Dagbladet mente at Knapp hadde misbrukt kildevernet og at avisen derfor hadde rett til å «blåse» kilden. De gjorde derfor nettopp det og ble møtt med unison fordømmelse fra hele presse-Norge. Ikke under noen omstendighet kan pressen «blåse» en anonym kilde. Tilliten til kildevernet krever et absolutt kildevern, slo min tidligere kollega Gunnar Bodahl Johansen fast.

Selvsagt handlet det om fotball også da historien på mange måter gjentok seg tidligere i år. Foranledningen var denne gangen at fotballmagasinet Josimar publiserte en sak om at Erik Loes håndtering av en sponsorsak i forhold til Obos var årsaken til at han mistet jobben som kommersiell direktør i Fotballforbundet. Fotballforbundets generalsekretær Pål Bjerketvedt klaget Josimar inn for Pressens Faglige Utvalg for manglende kildegrunnlag. Da tente Josimars redaktør Håvard Melnæs (t.h) på alle pluggene og «blåste» kilden, som viste seg å være fotballforbundets generalsekretær, Pål Bjerketvedt, mannen som hadde klaget saken inn for PFU. Gunnar Bodahl Johansen skrev da i et innlegg på Medier 24: «Kildevernet er ikke journalistens privilegium, men en demokratisk sikkerhetsventil som skal beskytte kilder mot represalier fra «makten», ikke makten mot ubehageligheter». PFUs leder, journalist Alf Bjarne Johnsen i VG, uttalte at han aldri hadde opplevd maken. «Løftet om kildevern er hellig. Det skal ikke brytes under noen omstendighet. Derfor er jeg skuffet over at redaktøren ikke opprettholder dette prinsippet, sa Johnsen

På skup.no finner du metoderapporter som viser hvordan journalister har jobbet med ulike saker. Forhåpentligvis gir det et litt annet syn på betydningen av journalisters samfunnsrolle.

Hvem stoler så jeg mest på? For å svar på det jeg startet med å spørre dere om. Det er vel liten tvil om at det ikke er politikerne. Når vi nok en gang ser hvordan et helt partis mest fremtredende representanter stikker halen mellom beina og ikke står opp mot løgner. Makt har dessverre en tendens til å korrumpere.

Det finnes to uavhengige instanser: Pressen og domstolene! Jeg velger å stole mest på dem.

Takk for oppmerksomheten!»

Julebord og julemøte 17. desember

Antall medlemmer tilstede: 19

Navn på gjester: Eva Sandberg

Medlemmer slutter; navn og dato: Lars Moe flytter til Sandefjord og melder seg derfor ut av klubben fra kommende nyttår.

3 min. tema og navn: Juleevangeliet v Lyder Kristian

Hele julemøtet gikk på Teams og medlemmene satt med julemat og -drikke hjemme ved sin Pc. Medlemmene drøftet saker og juletradisjoner, samt utvekslet daglige temaer og hadde et veldig hyggelig og kunnskapsmessig rikt møte.

Lyder Kristian avsluttet møtet med å lese Juleevangeliet

Referent

Lyder Kristian